

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-822/23-T

Název	Základní škola Nový svět, Opava, příspěvková organizace
Sídlo	Šrámkova 1457/4, 747 05 Opava
E-mail	info@zsnovysvet.cz
IČO	72074183
Identifikátor	691003939
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Hana Kroupová, DiS.
Zřizovatel	statutární město Opava
Místo inspekční činnosti	Šrámkova 1457/4, 747 05 Opava
Inspekční činnost na místě	11. 4. 2023 – 14. 4. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola Nový svět, Opava, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost úplné základní školy a školní družiny.

Škola byla založena v roce 2012 rozhodnutím zřizovatele jako příspěvková organizace se zaměřením na Montessori pedagogiku. V roce 2014, kdy ve škole proběhla předchozí inspekční činnost, měla škola jednu třídu s 29 žáky 1. – 3. ročníku. Od školního roku 2022/2023 získala povolení vzdělávat i žáky 2. stupně. K termínu inspekční činnosti poskytovala základní vzdělávání 112 žákům 1. – 6. ročníku, z toho čtyřem cizincům, sedmi žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a jednomu nadanému žákovi. Čtyři žáci byli individuálně vzděláváni zákonným zástupcem, jeden žák se vzdělával v zahraničí. Výuka probíhala ve věkově smíšených třídách (trojročích), žáci 6. ročníku měli vytvořenu samostatnou třídu. K zájmovému vzdělávání bylo ve čtyřech odděleních školní družiny zapsáno 85 žáků.

Školní stravování je zajištěno smluvně se Zařízením školního stravování Opava, příspěvková organizace, probíhá v jídelně v budově školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) vykonává funkci od roku 2016. Nastavenou koncepci rozvoje školy, která důsledně vychází ze vzdělávací koncepce Montessori pedagogiky, se daří postupně naplňovat především v oblasti vzdělávání. Jejím základním cílem je celostní rozvoj žáka, tento cíl se prolíná veškerým děním školy jako celku. Během své existence škola procházela častými změnami (rostoucí počet žáků a tříd, změna místa poskytovaného vzdělávání). S tím souvisela i potřeba materiálního, personálního a organizačního zajištění výuky. Bývalému i současnému vedení školy se úspěšně daří na tyto změny reagovat a zajišťovat kvalitní podmínky pro vzdělávání žáků. Přitom má výraznou podporu ze strany zaměstnanců školy i zákonných zástupců žáků, jejichž zájem o vzdělávání jejich dětí v této škole vzrůstá. Již od školního roku 2019/2020 se k zápisu do 1. ročníku hlásí více zájemců, než může škola přijmout. V současné době se vzhledem k rostoucímu počtu žáků škola potýká především s nedostatečnými prostorovými podmínkami. Ředitelka školy průběžně vyjednává podmínky pro materiální a prostorové zajištění výuky se zřizovatelem, hledá vhodné pedagogy, rozšiřuje tým vedení školy.

Ve vedoucí funkci uplatnila ředitelka své dřívější pracovní zkušenosti a nastavila funkční systém řízení, který odpovídá velikosti školy. Při pravidelných týdenních poradách a na jednáních pedagogické rady jsou bezprostředně projednávány záležitosti týkající se organizace, průběhu i výsledků vzdělávání žáků i důležité dokumenty. K řízení školy přistupuje ředitelka aktivně a s důrazem na spolupráci všech zaměstnanců. Demokratickým stylem řízení dosahuje ve škole spolupracujícího a vstřícného klimatu, které se projevuje v dobrých prosociálních vztazích mezi účastníky vzdělávání.

Pro požadované a optimální personální složení pedagogického sboru je obtížné zajistit pedagogy, kteří jsou v souladu s principy Montessori pedagogiky a současně splňují podmínky pro odbornou kvalifikaci. Oproti stavu v roce 2014, kdy ve škole působili 3 pedagogové, má nyní škola 7 kmenových pedagogů, kteří jsou kvalifikovaní, příp. studují a doplňují si potřebnou kvalifikaci. Pedagogický sbor vhodně doplňuje speciální pedagožka, tři Montessori lektorky a rodilý mluvčí pro výuku anglického jazyka. Ředitelka si jako prioritu v personální oblasti stanovila podporu studia ke splnění kvalifikačních předpokladů, studia principů Montessori pedagogiky, seminářů a kurzů zaměřených na inovativní metody a formy práce ve výuce (např. Čtením a psaním ke kritickému myšlení), průběžný

monitoring pedagogické úrovně vzdělávání prováděný vedením školy a pečlivý výběr nových zaměstnanců. Pedagogové mají na základě potřeb školy i svých preferencí vytvořen osobní plán dalšího vzdělávání, který zahrnuje zejména aktivní využívání Montessori pedagogiky. Ředitelce se podařilo vytvořit vysoce kvalitní pedagogický sbor, jednotliví učitelé na sobě intenzivně pracují, vzdělávají se, přemýšlejí o své práci, o potřebách jednotlivých žáků. Společná sborovna podporuje jejich každodenní spolupráci, výměnu informací a zkušeností, sdílení zdrojů. Kontrolní a hospitační činnost ve výuce probíhá průběžně. Ředitelka se osobně zapojuje do výuky jako druhý pedagog, případně předvádí kolegům ukázkové aktivity, poskytuje pravidelnou konstruktivní zpětnou vazbu k výuce a metodickou pomoc. Pedagogové jsou vedeni k sebereflexi a k vzájemné spolupráci za účelem zkvalitňování jejich práce a uplatňování principů Montessori pedagogiky.

Od školního roku 2019/2020 škola sídlí v prostorách Základní školy Šrámkova 4, Opava, příspěvková organizace, kde má vyčleněna dvě patra s kmenovými učebnami pro jednotlivá trojročí, jazykovou učebnu a učebnu informatiky. Pro výuku tělesné výchovy využívá tělocvičnu a školní hřiště, částečně může používat také zázemí pro pracovní činnosti (dílny, atrium školy). Škola efektivně využívá všechny dostupné prostory včetně chodby, která je vybavena názornými učebními pomůckami, vzdělávacími koutky, knihovničkami a dalšími didaktickými pomůckami. Velký výběr učebních materiálů, pomůcek, výtvarných potřeb a knih je k dispozici přímo ve třídách. Učebna informatiky je však vybavena zastaralými počítači a notebooky, vzhledem ke zvýšeným nárokům na výuku informatiky bude nutná její modernizace. Dostupná didaktická technika (notebooky, IPady) je ve výuce účelně využívána. V současné době škole schází odborné učebny pro výuku přírodovědných a výchovných předmětů a pracovních činností. Po celou dobu své existence působí stále v pronajatých prostorách a má tak omezené možnosti ovlivnit zajištění lepších prostorových a materiálních podmínek. Vybavení prostor a tříd školy specifickými Montessori pomůckami a možnost jejich volného využití žáky koresponduje se zásadami Montessori pedagogiky. Přirozené využívání pomůcek rozvíjí u žáků představivost, manuální zručnost a experimentování, podporuje jejich aktivitu i samostatnost při činnostech a příznivě ovlivňuje průběh vzdělávání. Školní družina má jednu samostatnou místnost, ostatní oddělení využívají kmenové učebny, odpočinkové zóny na chodbách školy, školní hřiště a venkovní atrium. Prostory pro zájmové vzdělávání jsou vybaveny pomůckami k poznávání světa a prostředí kolem nás. K dispozici žákům jsou také knihovny na chodbách s dostatkem volně dostupných knih a časopisů, klavír a drobné hudební nástroje.

Méně kvalitní zázemí pro výuku některých vzdělávacích oblastí škola kompenzuje častými mimoškolními aktivitami – exkurzemi, poznávacími vycházkami, besedami apod. V rámci podpory zdravého životního stylu nabízí pro žáky kurz plavání, ozdravné pobyty s environmentální programem. Významnou součástí činnosti školy tvoří akce pro rodiče a veřejnost, které se setkávají s velkým ohlasem a příznivě ovlivňují pozitivní vztahy mezi zákonnými zástupci žáků a pedagogy (např. přednášky a besedy na odborná témata). Nadstandardní podporu (učební materiály, pomůcky, metodické vedení, zpětná vazba) poskytuje škola zákonným zástupcům – vzdělávatelům žáků, kterým bylo povoleno individuální vzdělávání.

Škola včas přijímá opatření k prevenci bezpečnostních rizik týkajících se prostředí i chování žáků, věnuje systematickou pozornost úrazové prevenci a jejich průběžnému poučování o bezpečnosti.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výuka probíhala ve vyučovacím předmětu Cesta poznání, který zahrnoval vzdělávací oblasti v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem. Přirozeně tak docházelo k jejich prolínání, velký důraz byl kladen na propojení učiva s praktickým životem. Vzdělávání ve věkově smíšených skupinách (trojročí) podporovalo přirozenou komunikaci žáků a vrstevnické učení. V kvalitě výuky se pozitivně promítalo souběžné působení třídního učitele a Montessori lektora.

Kvalita výuky ve sledovaných hodinách základní školy byla na velmi dobré úrovni. Metody a formy práce vyučující efektivně přizpůsobovali vymezeným vzdělávacím cílům, složení třídy, věku, schopnostem i počtu žáků ve třídách. Vzdělávání žáků charakterizoval vstřícný, podporující a empatický přístup pedagogů, založený na respektující komunikaci. Komunitní posezení žáků s učiteli v úvodu vyučovacích bloků mělo zejména motivační charakter a přispívalo k rozvoji sociálních dovedností a prosociálních vztahů mezi žáky. Výuka vycházela z dobře připravené a promyšlené přípravy s jasně stanovenými cíli a činnostmi pro skupiny i jednotlivce. V jejím průběhu byly důsledně uplatňovány principy svobodné volby, celostního učení a volného pohybu. Přitom však učitelé vyžadovali dodržování nastavených sociálních a komunikačních pravidel žáky, včetně vzájemného respektu a šetrného zacházení s pomůckami. Vyučující navazovali na již získané znalosti a zkušenosti žáků, podporovali jejich snahu o samostatné řešení předložených problémů a poskytovali jim dostatek příležitostí ke vzájemné diskuzi. Žáci často pracovali s chybou, která je vnímána pozitivně a slouží k dalšímu posunu i rozvoji žáků. Používané metody a formy práce byly pestré, zařazována byla skupinová a projektová výuka, která vedla žáky k posilování vzájemné spolupráce často mezi žáky různého věku. Prioritou byl také rozvoj smyslového vnímání. Vhodně se střídaly aktivity v prostoru třídy i na chodbě, při nichž žáci zaujímalí různá místa (v lavici, na koberci, v kruhu, u stolečků) a procvičovali si již osvojené vědomosti a dovednosti nebo objevovali nové souvislosti. Zařazování relaxačních a motivačních prvků udržovalo pozornost, aktivitu a zájem většiny žáků, kteří často pracovali s pracovními listy a dalšími připravenými materiály. Účinnost výuky rovněž podporovalo využívání mezipředmětových vztahů i zkušeností žáků a vytváření problémových úloh. Při plnění zadávaných úkolů žáci dovedli zodpovědně přistupovat k samostatné práci i činnostem vyžadujícím vzájemnou spolupráci. Vyučující k žákům přistupovali s důvěrou a respektem, přirozeným způsobem podporovali jejich sociální a osobnostní rozvoj a posilovali jejich postoje k dosahování lepších vzdělávacích výsledků. Žáci měli dostatek příležitostí vyjadřovat své názory k danému problému, většina z nich dobře akceptovala nastavená pravidla komunikace. Učitelé jim byli partnery, kladli na ně přiměřené a srozumitelné požadavky, nenásilně je vedli ke splnění vzdělávacího cíle. Při řešení úloh byla dobře rozvíjena představivost a tvořivost žáků. Ve výuce panovalo klima podporující učení. Vzdělávání bylo efektivně podpořeno rozmanitými učebními pomůckami a různými informačními zdroji (encyklopedie aj.). Cíleně a účelně byla také využívána souvislost obsahu s reálnými situacemi každodenního života i mezipředmětové vazby. Žáci měli také prostor k výběru úkolů podle svých schopností a možnost postupovat podle svého individuálního tempa. V rámci podpory rozvoje čtenářské gramotnosti byli žáci systematicky vedeni ke čtení s porozuměním. Při jednotlivých činnostech žáci běžně používali celou řadu Montessori pomůcek i digitální techniku, což vedlo k rozvoji praktických dovedností žáků a možnosti vyhledávání informací. Závěrečné shrnutí a hodnocení hodin učitelem a žáky probíhalo na konci jednotlivých vyučovacích bloků nebo na konci celého týdne. V průběhu vzdělávání i v závěru hodin bylo systematicky a efektivně uplatňováno sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků, doplňované formativním hodnocením ze strany učitelů či spolužáků.

Zájmové vzdělávání přirozeně navazovalo na školní přístupy ve vzdělávání v souladu s Montessori pedagogikou. Žákům byly nabízeny praktické činnosti zaměřené na běžný život, např. příprava obědů, svačin, výroba přírodních mýdel a svíček. Důraz je dlouhodobě kladen na rozvoj smyslového vnímání s přihlédnutím k jednotlivým vývojovým fázím žáků. Školní družina nabízí žákům také pestrou škálu zájmových kroužků. Každoročně organizuje aktivity pro žáky a rodiče, časté je zapojení do aktivit ve spolupráci s jinými školami s cílem posílení vztahových vazeb. K rozvoji tvořivosti a fantazie žáků slouží návštěvy výstav. Žáci jsou zapojeni do charitativních akcí např. pomoc zvířatům v útulku.

V průběhu základního i zájmového vzdělávání jsou žáci průběžně vedeni k osvojování klíčových kompetencí a celostnímu rozvoji osobnosti.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Základem pro hodnocení výsledků vzdělávání je pozorování žáků učitelem při práci s Montessori a jiným didaktickým materiálem, analýza výtvarů, výkonů a činností žáka, jeho písemných výstupů (prezentace, testy, slohová cvičení apod.), pravidelné konzultace s žákem a sledování žáka při aplikaci nabytých poznatků v praxi. V průběhu školního roku vytváří každý žák portfolio s výsledky své práce, v němž se odráží jeho vzdělávací pokrok. Významnou součástí hodnocení je průběžné sebehodnocení žáků, jejich vzájemné hodnocení a formativní hodnocení ze strany učitelů podle efektivně nastavených kritérií zaměřených jak na výstupy vzdělávání, tak na míru osvojování klíčových kompetencí. Výměna informací o výsledcích vzdělávání žáků probíhá na každotýdenních schůzkách pedagogů (sdílení postupů využitelných při vzdělávání žáků) a na čtvrtletních jednáních pedagogické rady. Pro podporu potřebným žákům jsou bezprostředně přijímána opatření (např. plán pedagogické podpory, doučování, informování zákonných zástupců). V externím testování žáků 5. ročníku (testování ČŠI, srovnávacími testy organizované zřizovatelem) je škola úspěšná, žáci dosahují výborných výsledků.

Protože škola není nastavena na srovnávání výkonů jednotlivých žáků, hodnotí žáky slovně. Informace o individuálním pokroku žáků i celkové hodnocení celostního předmětu Cesta poznání je členěna na části odpovídající jednotlivým vzdělávacím oblastem. Škola má ve školním řádu nastavena kritéria pro převedení slovního hodnocení do klasifikace, tato kritéria však nejsou zcela jasná a srozumitelná.

Činnost školního poradenského pracoviště zajišťuje ředitelka, výchovná poradkyně a školní metodička prevence. Efektivní podporu poskytuje speciální pedagožka (pracovnice pedagogicko-psychologické poradny), která vyučuje předmět speciálně pedagogické péče. Škola pravidelně spolupracuje s externími subjekty v oblasti poradenství a primární prevence. Realizuje podpůrná opatření doporučená školskými poradenskými zařízeními, především promyšlenou diferenciací a individualizovaným přístupem. Díky účinné prevenci je výskyt rizikových jevů téměř nulový. Zvláště efektivní je průběžná práce s třídními kolektivy (třídnické hodiny, komunitní kruhy, vnější intervence apod.).

Rozvíjené partnerské vztahy efektivně přispívají ke zkvalitňování průběhu vzdělávání. Stěžejními partnery jsou zákonní zástupci žáků. Pravidelná komunikace probíhá prostřednictvím třídních schůzek, tripartit (žák-zákonný zástupce-učitel), informačních nástěnek v písemné i elektronické formě, konzultačních hodin a v průběhu společných akcí. Výrazná je i spolupráce s dalšími Montessori školami a především se spolkem Juvenis, z. s. v Opavě, který podporuje školu jak v oblasti finanční, tak v oblasti osvěty týkající se nových směrů pedagogiky pro rodiče, pedagogy a veřejnost, zvláště pedagogiky Montessori. Zvláště

významná je spolupráce se zřizovatelem při realizaci naplánovaných vizí školy, která probíhá nejen formou materiální podpory, ale i pravidelnou diskusí nad návrhy na řešení problémů, se kterými se škola potýká (především nedostatečné prostorové a materiální vybavení).

K posilování příznivého sociálního klimatu žáků přispívá také činnost školní družiny. Výsledky své činnosti úspěšně prezentuje v průběhu realizovaných aktivit a školních akcí. Výsledkem důsledného a přitom respektujícího přístupu k žákům jsou motivovaní žáci, u nichž je posilována především jejich osobnostní složka, kteří si vyměňují myšlenky a diskutují o své práci s učiteli či ostatními spolužáky, mají vytvořeny dobré komunikační schopnosti, jsou schopni převzít zodpovědnost za své učení a svou práci a dokážou sami sebe odpovídajícím způsobem hodnotit.

Závěry

Vývoj školy

- Během své existence škola procházela neustálými změnami (rostoucí počet žáků a tříd, změna místa poskytovaného vzdělávání).
- V roce 2016 došlo ke změně na pozici ředitelky školy.
- Od školního roku 2022/2023 vzdělává škola také žáky na 2. stupni.
- Vzhledem k přibývajícimu počtu tříd a žáků je postupně rozšiřován pedagogický sbor o nové učitele a Montessori lektory.
- V personální oblasti došlo k výraznému pozitivnímu posunu směrem ke zvýšení kvalifikovanosti pedagogů i jejich přístupu k vlastnímu profesnímu rozvoji.

Silné stránky

- Ředitelka školy ve spolupráci s pedagogickými i správními zaměstnanci vytváří pozitivní klima školy, které se projevuje v dobrých prosociálních vztazích mezi žáky, učiteli, zákonnými zástupci a ostatními partnery.
- Respektující individuální přístup pedagogů k žákům podporuje rozvoj jejich osobnosti a upevňuje jejich sociální postoje a návyky.
- Důraz na rozvoj smyslového vnímání v souladu s vývojovými fázemi osobnosti žáka.
- Promyšlená výuka založená na práci s názornými pomůckami a vhodně zvolené formy a metody výuky vedou žáky cíleně k pochopení souvislostí učiva s reálnými situacemi.
- Nastavená kritéria pro průběžné hodnocení chování a výsledků vzdělávání umožňují systematické a efektivní sebehodnocení žáků i formativní hodnocení ze strany učitelů.
- Škola má zavedený účinný systém podpory motivace žáků k učení, což se pozitivně odráží v jejich výsledcích vzdělávání.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Méně kvalitní prostorové a materiální podmínky v některých odborných a výchovných vzdělávacích oblastech.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Hledat ve spolupráci se zřizovatelem efektivní a trvalejší řešení prostorových a materiálních podmínek pro vzdělávání žáků.

- Iniciovat založení žákovského parlamentu.
- Zdokonalit hodnocení žáků na konci klasifikačního období, které je spíše popisné, v menší míře obsahuje hodnotící výroky vzhledem k následné potřebě převádění slovního hodnocení do klasifikace.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný ve školním roce 2022/2023
2. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný ve školním roce 2022/2023
3. Koncepce rozvoje školy na období let 2022 – 2025
4. Dokumentace školního poradenského pracoviště, školní rok 2022/2023 (vybraný vzorek)
5. Kontrolní a hospitační činnost, školní rok 2021/2022, 2022/2023
6. Kritéria využívaná pro hodnocení výchovy a vzdělávacích výsledků žáka Základní školy Nový svět
7. Plán činností na školní rok 2022/2023
8. Záznamy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2021/2022, 2022/2023
9. Dokumentace školní družiny, školní rok 2022/2023
10. Školní matrika základní školy, školní rok 2022/2023 (vybraný vzorek)
11. Zápisy z třídních schůzek, školní rok 2022/2023 (vybraný vzorek)
12. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků (vybraný vzorek)
13. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2022/2023 a dlouhodobý plán DVPP
14. Rozvrh vyučovacích hodin tříd a učitelů platný ve školním roce 2022/2023
15. Třídní knihy vedené ve školním roce 2022/2023
16. Žákovská portfolia (vybraný vzorek)
17. Vybraná dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve školním roce 2022/2023
18. Vybraná ekonomická dokumentace k hodnocení finančních a materiálních podmínek
19. Smlouva o zajištění školního stravování se Zařízením školního stravování Opava, příspěvková organizace s účinností od 1. 9. 2019 včetně dodatků a příloh

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Eliška Birková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Kateřina Anastázie Valasová, školní
inspektorka

Ing. Hana Mařarová, školní inspektorka

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.